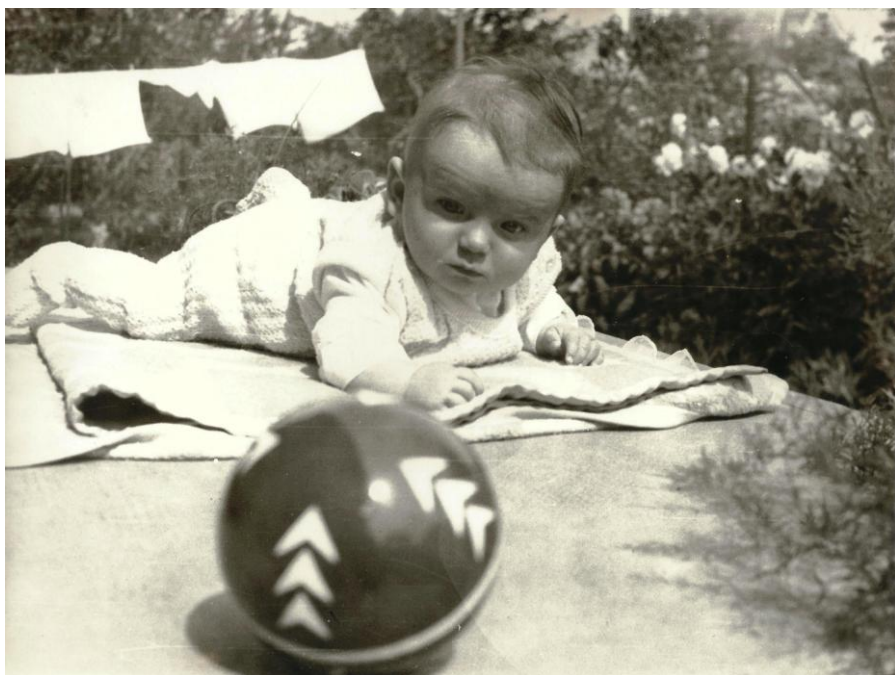

Mikor gyerekek voltam... 1.

Lektorált változat

A VERSLISTA által kiírt nyílt pályázatos írásokból – PDF-ben – 2019

Lektor: Kutasi Horváth Katalin

A pályázatra 41 írás érkezett be.

A zsűri döntése alapján

I. helyezett lett:

Kürtösi Gizella: Penészvirág

II. helyezett lett:

Klotz Mária: keretes burok

III. helyezett lett:

**Kutasi Horváth Katalin: Szárnyakat igéztem
és Bojár Cassino: Mikor gyerek voltam (Alex története)**

című írása.

Gratulálunk!

Győri Nagy Attila: valami elveszett

szeretnék újra hinni
a húsvéti nyúl festett tojásait
kérdések nélkül keresni
a Mikulásnak csizmát pucolni
a gólyától kistestvért kérni
már nem tudok
valami elveszett
s ha már megkérdezem
magamtól, boldog vagyok-e
a kérdés önmagáért beszél
szeretnék újra bújócskázni
baromfikkal kergetőzni
fára mászni, majd leesni
mesefilmeken könnyezni
már nem tudok
valami talán elveszett
s bár jóval erősebb lettem
szívem is keményebb lett
szeretnék a fűben hemperegni
mosatlan gyümölcsöt enni
minden ok nélkül mosolyogni
már nem tudok
valami talán örökre elveszett

Plószné Papp Mária: Testvérbátyám

Amikor hetedik osztályos tanuló voltam, több, mint fél évszázaddal ez-
előtt, a bátyám, Pista, már dolgozott, mint asztalos a messzi-messzi vá-
rosban, egy hatalmas vagongyárban. Mi pedig egy kicsi, poros faluban
éltünk, Szabolcsban.

MIKOR GYEREK VOLTAM... 1.

Elsőszülött fiú volt ő a családban, kicsit el is lett kényeztetve, de jó fiú volt, kissé különc, és nagyon igényes, magára és környezetére egyaránt. Amikor kicsik voltunk, anyám sokszor megbízta, hogy vigyázzon rám, bár még ő is gyerek volt. Aztán szakmát tanult, és kenyérkereső lett. Messze került a szülői háztól, és anyám nagyon büszke volt rá, mindig úgy várta haza, mint a „tékozló fiút” a Bibliában, bár ő nem volt tékozló, sőt! Megállta helyét, tanult és dolgozott, önálló lett. Soha nem felejtette el, hogy honnan indult, a kicsi falut, a kis, fehér falú házat, ahonnan elkerült. Volt, hogy elvitt magához egy kicsit nyaralni. Az öcsémet is egy hétig kényeztette a városban, és amikor hazahozta, alig ismerünk rá a pöttömnyi testvérünkre. Tetőtől talpig új ruhába öltöztette, de milyenbe! Szürke öltöny, fehér ing! Fekete-fehér lakkcipő! Olyan volt az a gyerek, mint egy apró úriember, a faluban mindenki eltátotta a száját az elegáns gyerek láttán. Azt a ruhát persze hamar kinőtte az öcsém, és amúgy is csak ünneplője volt, de most is magam előtt látom, olyan volt benne, mint egy kis baba! Fiúbaba! (Tényleg, érdekes, hogy a babák mindig, vagy majdnem mindig lánybabák!)

Történt aztán, hogy a hetedik osztályban, irodalomórán dolgozatot írtunk, sőt, az utána következő nyelvtan órát is az írásra fordíthattuk. Néma csend volt az osztályban, amikor kiosztották a dolgozatfüzeteket. Levélírás volt a feladat. Szabadon választhattuk meg, hogy kinek, és miről írunk levelet.

A tanár néni, amikor látta, hogy még nem kezdtem el a fogalmazást, odajött mellém, és azt mondta:

- Remélem, te a testvérednek írsz levelet. Hiszen ő nagyon jó testvér, én magam is már megbizonyosodtam róla.

Akkor kerültem csak bajba! Hiszen én egy fiktív barátnőmnek szerettem volna írni arról, hogy mi történt a tánciskolai vizsgabálon... de már nem volt mit tenni, ha az ember tanára mást vár el, hát arról kell írni! Elmeséltem hát a testvéremnek, hogy mi történt a bálon, a következőképpen:

Kedves Pista!

Ne haragudj, hogy levelemmel zavarlak! (Abban az időben mindig, mindenki így kezdte a levelet!) Most elmesélem neked, hogy volt az iskolá-

ban a vizsgabál. És tudatom veled (akkoriban mindig, mindenki így folytatta a levelet), hogy már jól tudok táncolni, de azért mégis kár, hogy vége van! Mert hol fogok én már akkor ezután táncolni? Szívesen jártam volna még. Sok táncot megtanultam, de a gyakorlás sohasem árthat. Ügyesnek kellett ám lenni! Legszebb tánc a keringő, amiből kettő is van, a bécsi keringő és az angol valcer, ami ugyancsak keringő. De az azért jó, mert szinte lebeg az ember, amikor kering. Azért a legmókásabb a cselszton volt, mert ha azt sikerült jól elkezdni, akkor már abba se lehetett hagyni az ütemet. Persze, a legnagyobb divat most a twiszt, ezért azt jártuk a legtöbbet. Van még aztán szamba, rumba, foxtrott, meg csa-csa csa, ezeket is mindet jól begyakoroltuk, de az biztos, hogy ezeket nem fogjuk táncolni, ha lesz bál valaha. Illemre is megtanítottak minket. A fiúnak fel kellett kérnie a lányt a táncra, aztán amikor vége volt a számnak, a helyére kellett őt kísélnie. Nekem minden tánc nagyon tetszik, és jól tudom a lépéseket. Mindegyiknek külön varázsa van, és a zene is más és más. A tánctanár nagyon szigorú, nem tudom megérteni, hogy egy ilyen „tanár” miért nem mosolyog soha. Mindig csak a csattogtatót csattogtatta, és komoly képpel járkált a táncolók között, azaz köztünk. Az is igaz, azt megmondom neked, hogy sokan felbosszantották, mert elvették a lépéseket, és mindig újra kellett kezdeni a táncot.

Kedves Pista!

A vizsgabál az feledhetetlenül jó volt. Ünneplőbe öltöztünk. A fiúk cukrokat vásároltak, a lányok pici masnikat tűztek gombostűkre. Amikor a fiú felkérte a lányt a táncra, a lány egy pici masnit tűzött az inge elejére. A fiú pedig egy szem cukrot adott a lánynak. Ez folytatódott minden táncra kérsnél. A végén, akinek a legtöbb masni díszítette az inge elejét, az lett a bálkirály, és amelyik lány a legtöbb cukrot kapta, az lett a bálkirálynő, és ők táncolták az utolsó táncot. Vagyis csak kezdték, aztán bekapcsolódtak a többiek. Azaz mi.

Kedves Pista!

A bálkirálynő nem én lettem. De az nem baj, mert így is jól szórakoztam. És volt egy fiú, akivel igen sokat táncoltam, és az jó volt. Igaz, hogy nem szólt hozzám egy szót sem, de egyfolytában bámult, és már

azt hittem, hogy van valami az arcomon vagy a hajamon, de nem volt semmi, csak a természetes bőröm, és természetes hajam, de azért azt megmondom neked, Pista, hogy nagyon helyes ez a fiú, nagyon.

Kedves Pista! Mást nem írok. (Akkor mindig, mindenki így fejezte be a levelet.) Csak még annyit, hogy itthon mindenki jól van, és majd gyere haza, nézd meg a szemekkel, hogy jól vagyunk, és mi is meglátjuk, hogy te jól vagy-e, és sokszor csókolunk. Szerető testvéred: Marika.

A dolgozatra három ötöst kaptam. A fogalmazásra, a helyesírásra, és a külalakra is. Nagyon boldog voltam, hogy ilyen jól sikerült leírni a vizsgabált. Nemsokára megtudtam azt is, miért mondta a tanár néni, hogy ritka jó testvérem van.

Ebben a tanévben készültünk a konfirmációra. Református vallású vagyok. Nagyon sok bibliai kérdésre tanultam meg a válaszokat, úgy tudtam mindent, hogy ha álomból keltettek volna fel, akkor is azonnal tudtam volna felelni. Mindenki készült, mert nagy szégyen lett volna az, ha valaki a templomban, az egész gyülekezet előtt nem tud válaszolni a tiszteletes kérdésére, vagy megakad. Mert ez volt a konfirmálás. A zsúfolásig telt templomban, az Isten házában tettünk tanúbizonyságot a hitünkről, így lettünk a református egyház igazi tagjai.

Az én jó anyám csodálatos ruhát varratott a jeles alkalomra, a falu legjobb varrójával. Akkor nem voltak még boltok meg butikok, falun meg egyáltalán nem, hanem a városban vett ruhaanyagból kellett varratni. Most, persze, fehér anyagból. A ruha alját külön elvitte anyám pliszíroztatni, a varrónő ahhoz az aljhoz készített csinos felsőrészt, sőt, még kis kabátkát is külön, ma ezt blézernek nevezik. Fehér térdzokni és fehér kiscipő egészítette ki a konfirmációs öltözetet. (Hol van ma már fehér térdzokni?) A hosszú hajam két copfban, belefonva két fehér szalag, nagy masnira kötve a fonat végén. (Hol van ma már a fehér vagy más színű masnis haj! Bár a fonás újra divat.) Én így mentem a templomba, jöttek a keresztszüleim, a szüleim, csak Pista nem tudott akkor épp eljönni a városból.

A tiszteletes úr megkezdte az ünnepi istentiszteletet. Imádkozott, énekelte mindenki, zengtek a zoltárok. Hihetetlen varázssereje van annak, amikor a gyülekezet énekel! Orgona szól, a kórus magával ragad, áhítat

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

vesz körül. Mi, a konfirmanduszok külön ültünk, szemben a szószékkal, több padsort megtöltve, én az első sorban. Mindenki büszke volt, hogy mi vagyunk az ünnepeltek. Következtek a kérdések. A pap kérdezett, jelentkeztünk, ő szólított, mi feleltünk, engem háromszor szólított, és mindig akkor, amikor hosszú volt a válasz, és nem is hibáztam el. Aztán kijöttünk a padokból, hosszú, egyenes sorba álltunk, a tiszteletes úr pedig kezét fejünkre téve megáldott, mindenkinek mondott egy ígét, egy tanítást, egy úttravalót. Nekem a Példabeszédek első részéből a nyolcadik és kilencedik sort idézte: „Hallgass apád intésére, és ne hagyd el anyád tanítását, mert ékes koszorú ez a fejed, és ékszer a nyakadon!” Ezután következett az úrvacsora. Magunkhoz vettük jelképesen Isten testét és véré, azután pedig elcsendesedve a helyünkre mentünk.

Következett az ajándékok átadása. Félttem, hogy nem kapok semmit, mert szegények voltunk, és szent könyvekre nem jutott pénz.

Aztán hallottam a nevem. A tiszteletes meg csak sorolta és sorolta a kezében tartott könyvekről, hogy kitől kapom. Bibliát a keresztyántól. Énekeskönyvet a jó anyámtól. Keresztény tanításokat a testvéremtől. Imádságokat a testvéremtől. Szent történeteket a testvéremtől. Emléklapot az egyháztól... Zsongott a fejem! A legtöbb könyvet én kaptam! Csak ámultam! Az emberek is hűledeztek!

Kiderült aztán, hogy a bátyám már év közben felvette a kapcsolatot a tiszteletes úrral, megrendelte és megvette a szent könyveket, hogy a konfirmáláson megkaphassam őket. Hogy velem ne forduljon elő, ami pár évvel azelőtt övele, hogy nem kapott se Énekeskönyvet, se Bibliát, se semmit, csak egy emléklapot. Pedig hogy várta! Hogy szerette volna! Most hát rám pazarolta akkor el nem sírt érzéseit! És így én annyi mindent kaptam ezzel! Ezt elfeledni nem lehet!

A tiszteletes úr felesége volt az én magyartanárom, ő tudta ezt már akkor, amikor dolgozatot írtunk, levelet, szabadon választott valakinek... és ő akkor meghatódva, de a titkot megőrizve, tudtomra adta finoman, hogy kinek írjak én levelet!

Kedves Pista!

Köszönöm a könyveket!

Örülök, hogy a testvéred lehetek!

Kutasi Horváth Katalin: Egykor

Mikor megszülettem, egyszerűbb volt minden,
Akárhogy szép voltam, bárhogy állt a tincsem.
Finom melegséget éreztem, ha szoptam,
Kezemet, lábamat az égnek tartottam.
Vígán kalimpáltam, örömmel nyújtóztam,
Megráztam csörgőmet, karomat nyújtottam,
Gőgicséltem, sírtam, ha fájt, ha hiányzott,
Magához szorított, féltett, úgy vigyázott!
Megéreztem mindig, mikor rám mosolygott,
Kisütött a nap is, bár felhő gomolygott.
Gondomat viselte, szükségem kereste,
Csupa önzetlenség volt mindegyik tette.
Ringatott, tanított, dédelgetett egyre,
Anyám megigéztem, s ott volt egyetemben.

Hittem én a jóban, kíváncsian néztem.
Bíztam az asztalban, bíztam én a székekben.
Bátran támaszkodtam, örömmel felálltam,
Hogyha rosszat tettem, azonnal beláttam.
Bár huppantam néha, az csak javamra vált,
Akkor is, ha hosszan, ha túl sokáig fájt.
Lassan megismertem, milyen ez a világ,
Láttam a hibáit, s a férget, ami rág.
Ahogy nőttem szépen, ahogy cseperedtem,
Kinőttem a ruhám, megőriztem kincsem:
Egy-egy kavics, kagyló, csigaház vagy lúdtoll
Örömömre szolgált, felvettem az útról.

Homokot tapodtam, várat építettem,
Ahogy épp tartotta huncut úri kedvem.
Imádtam a vizet, ha lehetett, úsztam,
Ha tehettem, akkor fára is felkúsztam.
Szerettem a tollast, meg a pöttyös labdát,

Nem állítottam én senkinek se csapdát.
Csúzlím is volt, igen, na meg úszógumim,
Görkorcsolyám, pecám, s elhagytam a cumim.
Pingpongoztam sokat, kirándultam néha,
Rájöttem, hogy ki bölcs, s ki az, aki léha.

A felnőttek ritkán értették csak bajom,
El voltak foglalva, nem értek rá nagyon,
Felszínesek voltak, mindig csak siettek,
Minket, gyerekeket hányszor kinevettek!
Sokszor hitték, hogyha szépen csendben vagyunk,
Nem történhet akkor semmiféle bajunk,
Pedig ez volt a jel, hogy figyelni kell ránk,
Amikor rájöttek, hát dicséret nem járt...
Mebízhattak bennem, nem csináltam botrányt,
Mégsem kaphattam meg a biciklikormányt.
Szeretve féltettek, forgalmas a város,
Nyugodtabb a Duna, ott volt nekem Háros.

Tanultam magamtól, sokszor megfeleltem,
A sulit rám hagyták, hát békére leltem.
Bennem megbízhattak, szabadon döntöttem,
Elképzeléseim formába öntöttem.
Tudtam, hogy mi leszek, nem is szóltak bele,
Habár túl messzire nem jutottam vele.
Boldog gyermek voltam, tán az is maradtam,
S ezt a szép kis képet nemcsak úgy faragtam,
Így volt, emlékezem, bennem él a szépség,
Vidám, szeplőtelen gyermekkori térség!

Bojár Cassino: Mikor gyerek voltam (Alex történetei)

Style c'est l'homme (a stílus az ember) - tartják a franciák, és ebben bizony sok igazság van. Nem dicsekvésből mondom (hisz' nem is az én érdemem), de egy stílusos belépő fél győzelem ezen a szépségesen

szörnyű forgószínpadon. A jobb darabok szereplői ilyenkor prólógot mondanak, összefoglalják jövődöbeli elveiket, nehogy később csalódás érje a nagyérdeműt. Ha tehettem volna, talán azt a meggyözdésemet hangoztatom, hogy a földi paradicsom a lovak hátán, a könyvek lapjain és a nők karjai között található. De ezt akkor még nem tudtam. Az epilógust pedig bölcsen meghagyom az utókornak.

Magam Demeter Sándor határőr hadnagyocska és Rottár Júlia kisaszszony tevékeny közreműködése eredményeként, 1937. szeptember 15-én debütáltam az Arad vármegyei Nagykamaráson. Ars poeticámat, ami akkor még csak „ó” és „á”-ból állt, azzal igyekeztem emlékezetessé tenni, hogy rövid - mindössze hét hónapos - előkészület után, 4,7 kg-mal adtam tudtára leendő családomnak és az elképedt bábáknak. Utólag megállapíthatom: az útravalóul kapott stabil alapoknak néhány évvel később, az *ínséges években*, igen jó hasznát láttam.

1940-ben már Mátészalkán örvendeztem Éva húgom születésének, és - jó alvó lévén - kicsit sem zavart, ha átbömbölte az éjszakát. Hadnagy Apám a szolgálattal, Anyám kishúgommal volt elfoglalva, nekem már csak a világ felfedezése maradt osztályrészemül. Márpedig aki korán kezdi, hamar beletanul, és abba sem akarja hagyni. Talán ezért lettem (és vagyok ma is) amolyan elbitangolt, mindenre kíváncsi világcsavargó. Hanem a világ megismeréséhez előbben is barátokra, okos tanítókra van szükség, akik már tudják, hogy mi, miért történik és a tyúkok miért nem tudnak olyan szépen fütyörészni, mint a feketerigók.

Hamar meg is találtam első bölcs barátomat Báthory Pálban, aki melleleg a nagyecsed református plébános volt, de az a része engem nem tudott felizgatni. Annál jobban a lovaskocsija, amivel csíkozni vitt a láp-
ra. Itt tudtam meg, hogy nemcsak a föld forog, de a láp is mozog rajta. Bizony a tőzegszigeteknek néha úszni támad kedvük, s ha nem vigyáz az ember fia, könnyen elúszik a fogás, de még a fogó is vele. Jó tíz évvel később egy másik kedves tanító, Móra Ferenc írásaiból kiderítettem okát is e csodálatos természeti tüneménynek.

Aztán Apámnak itt kitelt az ideje, és 1942-ben már Marosvásárhelyt jött a Jézuska meglátogatni minket, a Méhes utca 40-ben. Azt, hogy háború van, mi akkor még nemigen éreztük. Pedig ahogy mentünk kifelé

a télből, úgy egyre beljebb abba. Az utcabeli fiúk nagy csatákat vívtak a legelőn vagy erdőszélen, s ha valamelyik elmaradt pár napra, kisírt szemmel tért meg. Apákért, testvérekért szóltak a harangok, és egyre gyakrabban. Én még nem tudtam, hogy a kardozásba, számháborúba, földgombóc-hajigálásba bele is lehet halni.

Gyakran bámultam a cserkészeket, ahogy masíroznak, ahogy kiállják a mindenféle muris próbákat, vagy énekelnek a tábortűz körül. Nem tűnt nagyon félelmetesnek. Egyszer elhívtak az Avasra kirándulni. Hanem azt előre kikötötték, hogy nyavalygásnak helye nincs, mert aki nem bírja, abból soha nem lesz nagyfiú, pláne cserkész. Persze fogadkoztam, csak mehessek, és nagy megtiszteltetésnek vettem a rám bízott hátizsákot. Mondták, abban van az elemózsia: abárolt szalonna, füstölt kolbász, rozscipó és kovászos uborka. Nem is tűnt túl nehéznek. Eleinte. Láttam, hogy nem a rövid, meredek oldalon megyünk, hanem a kaszárnya melletti lankás felé, gondoltam, talán rám való tekintettel. Hálásan pislogtam a *nagyfarkasra*, aki a csapatot vezette. Lehet, vagy két órája gyalogoltunk, és még mindég hátravolt jó egynegyede. A hátizsák már kegyetlenül húzta a vállamat, a torkom kiszáradt, a lábaim is rogyadoztak. A nagyfiúk biztattak: ez is csak egy *cserkészpróba*, amilyent ők naponta tesznek. Igaz, hogy feleannyi idős voltam, de szégyelltem volna feladni, vagy a segítségüket kérni. Összeszorított fogakkal, dacosan ziháltam tovább. Célba érve mindenki leheveredett, csak nekem akadt további tennivalóm. Megkért a *nagyfarkas*, szedjek kis rőzsét, legyen min megpirítani a szalonnát. Meg aztán a tűzgyújtás is cserkészpróba, hadd lássam a fortélyát. Reszkető lábakkal indultam a fenyvesbe, s hogy meg ne szóljanak, kitettem magamért. Annyi szárazat gyűjtöttem, amennyit csak elbírtam, vagy egy kicsivel még többet is. Már szinte éreztem a pirított szalonna illatát, még a nyál is összefutott a számban.

Aztán visszafelé csak hallom ám a nevetgélésüket. Azzal fogadott a *nagyfarkas*, hogy most előbb a hátizsákomat kellene kibontani, mert kopog a szemük az éhségtől. Hiszen az enyém sem különben, ismertem el. De a bogot mégsem tudtam megoldani, valami csalafinta cserkésztrükk volt benne. Persze ezen is jót mulattak. Végül az egyikük odajött, és egyetlen mozdulattal megoldotta gondjaimat. Ámde megköszönni sem

MIKOR GYEREK VOLTAM... 1.

volt időm a keserves felfedezéstől, mert csak egy ócska, összehajtogatott sátorlap kandikált ki belőle. Ekkor már a térdüket verdesték és hengergőztek a röhögéstől. Nem is titkolták féltelen jókedvük okát. Ugyanis az ígért falatok egy másik zsákban voltak, s amíg elvoltam, mindet befalták. Láttam, a szájuk szélén még ott fénylett a szalonna zsírja is. Ezt a próbát már nem bírtam elviselni, ez nekem már igazán sok volt. Éhség marta a gyomrom, és düh fojtogatta a torkom, különösen a hiába szedett rőzse miatt. Sírva hagytam ott őket, meg sem álltam hazáig. Amikor Anyám meglátott, elég pusztultan nézhettem ki, mert igencsak kedvemben akart járni. Erősen faggatott, de a világért el nem mondtam volna, mi, s hogy esett meg a hegyen. Hanem amikor azt tudakolta, mit ennék legszívesebben, némi elégtétellel kértem: pirítson nekem szalonnát. (Ha eszembe jut, ma is itt érzem a nyelvem hegyén minden falat zamatát.) Csillapítva éhemet abban egészen biztos voltam, ha majd megnövök, és cserkész leszek, én már előre, minden próba alól felmentést kapok.

Nos, ebben tévedtem. Cserkész ugyan nem lettem, de a próbákból kijutott, abból nem spórolhattam meg egyet sem.

Az 1943-44-es évek Kolozsvárott értek az Árok utcában, ahol - már betöltve az iskoláskort - másmilyen próbák vártak rám. Az Árok utcai ház modernnek számított, sok egyéb mellett azért is, mert angol WC-je volt. Ennek a környéken is alig akadt párja. Nem csoda, hogy eleinte versengtünk, ki megy be előbb. Hanem a jóhoz hamar hozzá lehet szokni. Nem sok idő múlva már azon derültem, hogy az utcabeli barátaim szinte sorba álltak egy-egy pisilésért. Nekik óriási attrakció volt meghúzni az öblítőláncot. Ha kicsit élelmesebb vagyok, tán még belépti díjat is fizetnek érte. Magam már nem is tudtam volna budiba járni.

Én soha nem kerestem a bajt, nem voltam verekedős, de nem is szaladtam el, ha arra került a sor. Nekem Apám mindig azt mondta: történjék bármi, nem kell gatyába sz*rni. Ezt egy életre megjegyeztem. Félni is csak Estilától félttem. Egyrészt mert személyesen soha nem láttam (a magas kerítés eltakarta), másrészt mert rekedtes, borzongató hangjától a hideg is kirázott. Ez az Estila naponta, rendre megjött úgy öt óra tájban. Ő biztos senkitől sem félt, mert már messziről kiabálta: *Jön az*

Estila, itt az Estila. Ilyenkor húgommal együtt rohantunk Anyánkhoz, bújtunk mögé, mint a riadt malacok. Ő pedig nyugtatgatott minket, hogy nem kell félnünk, mert igaz, hogy ez egy rettenetes boszorkány, de csak a rossz gyerekeket fogdossa össze. Mert kell neki a pénz, amit a cirkuszos cigányoktól kap értük. Azok meg kötél táncre, oroszlánidomításra fogják őket, és száraz kenyéren tartják mindet. Mondhatom, a dolog teljesen bevált. Ha rosszalkodtunk, Anyánk csak megjegyezte: ma este behívja *Estilát*, és megalkuszik vele a bőrünkre.

Aztán, már évekkkel később, egyszer elszólta magát és kiderült, hogy szegény *Estila* csak egy rikkancs volt, aki így kínálta az *Esti Lapot*.

Alig kezdtem bemelegíteni az iskola kopott padját, Apámat Sopronba vezényelték. Az Orsolya tér 4-ben volt a következő lakásunk. De itt is csak négy hónapból állt az esztendő, mert utánunk jött a háború. A házuk is telitalálatot kapott, és minket csak másnapra ástak ki a pincéből. Közben jöttek az oroszok is, tovább kellett menni Apánk után, Vöcklabruckba. Sikerült két bőröndre valót kikaparni a törmelék alól, ezzel utaztunk több tételben, két és fél napig. Ekkor már pontosan tudtam: mibe keveredtem. A vasutat sűrűn bombázták, többet állt, mint ment, és amerre ment, mindenütt csak romok, sírás, pusztulás. Az első éjszakán Bécsben, a Westbahnhof várótermében húztuk meg magunkat, ahol ünnepélyesen elmajszoltuk az utolsó otthonról hozott falatokat. Reggel aztán egy Salzburg felé induló vonatra sikerült valahogy felkapaszkodnunk, ami persze szintén gyakran meg-megállt. Szerencsénkre Linzben is. Itt ugyanis mellénk ült egy beszédes kedvű egyenruhás fiatalember. Láttam, hogy mennyire el vagyunk anyátlanodva, próbált lelket verni belénk. A sok mulatságos történet már szinte fárasztott, ám amikor szóba hozta, hogy Őt Demeter hadnagy küldte Linzbe, s most tér vissza hozzá, egyként kaptuk fel a fejünket. Lehet, hogy kaszinóban bankot ütni szerencsés véletlen, de mi az, ehhez képest. Egymás szavába vágva beszéltük el, kijemije vagyunk annak a hadnagynak. Aztán felbátorodva, Anyám egyenesen rákérdezett: vajon lenne-e valami kis harapnivalója számunkra. Szabadkozott szegény és röstellte nagyon, mert csak lekváros kenyérrel szolgálhatott. Úgy faltuk a *hitlerszalonnát* a harmadnapos kenyérrel, hogy én hűtlen, még a pirított szalonnáról is megfeledeztem.

De már csak ilyen hálátlan az üres gyomor, az ember természete szerint. Van, akinek egész élete a szomszéd falu határáig terjed. Nekem ekkor már mindenik évemre jutott egy város, és országból is kettő. Bár utóbb kiderült, az is három. Vöcklabruckba késő este érkeztünk meg, és a sors kegyes szeszélye folytán már az állomáson összefutottunk Apámmal. A jó öreg teljesen kikészült, amikor hallott a soproni bombázásokról. Ugyan már előtte meg volt beszélve az utazásunk, de egy dolog a tervezés, más a megvalósítás. De most végre nagy megkönnyebbüléssel vitte családját új szálláshelyére, a Braungasse 5-be. Ridi, a ház tulajdonosnője lencsefőzelékkel fogadott minket, és (vajon véletlenül?) még két kis szelet pirított szalonna is járt hozzá. Ma talán eltűnődnék rajta, hogy életem kritikus fordulatai miért kötődnek a szalonna különböző megjelenési formáihoz, de akkor ez eszembe sem jutott. Azt viszont bölcsen megállapítottam, hogy az éhezést nem nekem találták ki. A házban mi befogadott vendégek voltunk. Az emeleten két szoba, fürdőszoba és egy nappali-konyha állt rendelkezésünkre. Anyám akár főzhetett is volna, épp csak nem volt mit. Apám révén ebédjegyeket kaptunk, amit naponta kétszer a főtéri vendéglőben cseréltek be kenyérlevesre és mártásos gombócra. Délben húsízű, este paradicsomos mártásból állt az *a la carte*. Abban az időben valahogy senki nem akarta figyelembe venni, hogy a cseperedő gyerek szervezete ennél többre tart igényt.

A jóllakott ember ellustul, ám az üres gyomor szemfülessé tesz. Elhátároztam, hogy körülnézek, hátha akad valami kis pótlék. A házunktól csak kőhajításnyira hömpölygött a Vöckla kristálytisztá vize. Vízialom is volt rajta. Mantler bácsi, a tulajdonos a malom előtti medret 40-50 méter hosszan kiépítette, a partfalait kikövezte, medrét lecementezte, ahogy az egy sváb gazdától egyébként is elvárható volt. Nem is hordott a víz sódert, homokot a malomkerékre. Nos, észrevettem, hogy ezen a szakaszon pisztrángok is vannak, ott bújócskáznak a kövek között, várva, hogy kézzel fogdossam ki őket. A terv hamar megszületett, hanem a megvalósítás kilenc akadályba ütközött. Ez a kilenc pedig már az első napon fenyegetően fogott közre. Látásból már ismertem a Braun utcai fiúkat, úgy néztem, nagyjából egyidősek velem, vagy nem sokkal időseb-

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

bek. Ők is tudhattak már felbukkanásomról, mert a fogadásomra kész tervük volt. Elém állt a banda vezetője és megkérdezte:

- Spichst Du ungarisch? (Beszélsz magyarul?)

- Ja! - válaszoltam büszkén. (Igen!)

- Sprichst Du auch Deutsch? (Németül is beszélsz?)

- Nein! (Nem.)

- Warum nicht? (Miért nem?)

- Keine Zeit gehabt, wir sind gerade angekommen... (Nem volt idő, mi éppen most érkeztünk...) próbáltam meggyőzni, összeszedve minden német-tudásomat. De ekkor már jött is az első ütés. Talán ez volt a megbeszéljt jel, mert inentől valamennyien nekem estek. A menet csak azért tartott 3 percig, mert egy arra járó felnőtt megmentette az életemet. Vérző orral ballagtam haza, és éppen jókor, hogy Apámmal találkozzam. El kellett mondanom neki mindent, ahogy történt. Hanem Ő nagyobb pofont adott, mint a bandavezér, amiért nem ütöttem vissza. Ismerve kikezdetlen jellemét és nevelési elveit (nem kell gatyába sz*rni), nagyon nem lepődtem meg, csak szipogva emlékeztettem rá, hogy hiszen kilencen voltak. Ezen egy cseppet eltűnődött, majd megbékélve közölte:

- Rendben, akkor most, így, ahogy vagy, visszamegyünk hozzájuk, és elrendezzük a dolgot, ahogy kell!

Hanem már csak a bandavezért találtuk a házuk, a Braungasse 17. előtt. A többiek közben hazatértek. Apám felelősségre vonta, kérdezte, van-e bátorsága velem szólóban is kiállni?

- Klar! - mondta magabiztosan, és azonnal indította az újabb pofont. Csakhogy erre már számítottam. Meglepetten tápázkodott fel, de azért ismét nekem jött. Összekapaszkodtunk, és nagy birkózást rendeztünk a kapujukban. Láttam, az öregem nincs teljesen megelégedve az eredménnyel, de akkor megjelentek az Ő szülei is. Apám ízes sváb nyelven elmagyarázta nekik, hogy itt most nem az van, amit látnak, hanem gyereknevelés folyik, és nem szabad beleavatkozni. Amíg kikerekítette az egész történetet, mi döntetlenre adtuk a meccset. Következett a Braungasse 14. Ezt már én nyertem, ha csak pontozással is. A harmadik bandatag az első nagy pofon után sírva szaladt be az anyukájához. Látva eltökéltségemet, a vezér előre ment értesíteni a többie-

ket, ki ne jöjjenek, mert az Alex privátháborút indított a banda ellen. Ekkor végre hazamehettem lemosni a vért magamról. Másnap persze első utam a folyópart volt, és egyenesen a banda felé vettem az irányt. Tisztelettel húzódtak hátrább, és a vezér már messziről nyújtotta a kezét. Így lettem a helyettese, és ezzel vége szakadt a koplalásnak is. A Vöckla elegendő pisztrángot adott, és amikor az osztozkodás sorrendjét is kipofoztuk egymásból, két hatalmas vadállattal állíthattam be Anyámhoz. Nagy öröm volt, és én jólesően ízlelgettem a betevő falatért kapott dicséret fáradságos szépségét. Aznap végre Anyám is bemutatathatta főzőtudományát. De több volt ez tudománynál, művészet volt az a javából, ahogy a nem létező hozzávalókból lakomát varázsolt. Ma is itt érzem a számban annak a halvacsorának az ízét. Kár, hogy az ötvenes évekre már eltűntek a patakpisztrángok, köszönhetően a kézi-gránátokkal pecázó amerikai katonáknak. De hálátlan lennék, ha szidnám őket. Lehet, az életemet köszönhetem egyiküknek.

Ez pedig úgy esett, hogy valamelyik nap egyedül csángáltam pisztrángozni, és az algás mederben elcsúsztam. Talán az áradástól gyors sodrás meg az ijedség tette, csak nyeltem a vizet és vergődtem, ám a part nem akart közelebb jönni. Szerencsémre egy amcsi katona horgászott a közelben (neki volt rendes felszerelése), és kimentett a nagy vízből. Jó idő eltelt, amíg kijött belőlem minden, és kinyöghettem egy dankét. Hanem amikor megláttam mellette a kifogott szép példányokat, kézzel-lábbal igyekeztem tudtára adni: szép, hogy megmentett, de ha életben is akar tartani, ne sajnáljon adni azokból, mert ott halok éhen a parton, s akár vissza is dobhat a megáradt Vöcklába. Albertnek hívták és igen kedélyes fickó volt, hamar barátságba keveredtünk. Nemcsak halat adott, hanem - lévén az ott állomásozó megszállók szakácsa - felbízottatott, menjek esténként a kaszárnyához, és Ő majd az ablakból leenged egy emeletes csajkát zsinegen. Ettől kezdve igazán semmi panaszom nem lehetett a hadi ételmezésre. A gombócós mártásokban is mind gyakrabban találtunk kis húsdarabkákat, a pisztrángok sem emigráltak, és Albert is tartotta szavát.

A dolgaim kezdtek kítavaszkodni, és még az iskola sem fenyegetett. Éreztem, ezt valamivel viszonznom kell. Egy nap vizitbe hívtam új barátomat

hozzánk. Jött is az én életmentő Albertem, hanem meglátva Ridi mama lányát, Annemarit, lecövekelt a földszinten, mint a delejezett nyúl, és aznapra megszűnt számára a mi bimbózó barátságunk. Részemről rendben volt a dolog, nem akartam erőltetni, csak hát másnapról esténként már nem egy, de két emeletes csajkát kellett hazahordanom.

Így telt el a nyár a háború utolsó évében. Hálát adhattunk Istennek, hogy nagyobb megpróbáltatástól megkímélt minket. A család is megvolt és egyben volt, amit oly sokan nem mondhattak el. Vöcklabruck megmaradt a nagy kalandok szép emlékének, amit évekkel később is szívesen idéztem fel.

Közbevetőleg meg kell jegyezmem, hogy vagy harminc évvel később, amikor elvittem Catherine lányomat, hadd lássa azt a nagyvárost, a hatalmas főterére nyíló gótikus kapuit, a Vöckla rohanó árjában fickándozó óriási pisztrángokat, csalódottan nézett rám. De nem mondta, hogy amit lát, még egy terecskének is kicsi, a Vöcklát pedig pataknak is igen nagy tisztesség nevezni. Pisztrángra is csak a legidősebbek emlékeztek, de nekik sem hitte már senki.

Amikor aztán Apámat visszahelyezték Magyarhonba, én már világot járt embernek számítottam, mind a 8 évemmel. Pedig ez még csak amolyan előjáték volt, ha a későbbi évekre, évtizedekre gondolok.

Nyíregyháza volt Apám szülővárosa, itt húzódtunk meg, mert nincs abban semmi különös, hogy a föl-földobott kő oda vágyik vissza, ahol legelőbb is földobták. Meg aztán ez idő tájt itt élt Nagybátyám, Andris bá', Ő vette szárnyai alá a családot.

Ötvenes, jó eszű, jó humorú fickó volt az öreg. Tudott élni, és az életet meg is tudta becsülni. Különösen a sajátját. Góbé esze már 1914-ben megsúgta neki, hogy „Hunniában valami készül”, és nem volt ínyére az uniformis, annyira nem, hogy meg sem állt a francok földjéig. Ott aztán idegen állampolgárként békésen tengette napjait egészen 1940-ig. Hanem akkor ott is készült valami - és mert a franciák sem estek egészen a fejükre -, megadták neki az állampolgárságot. Valamelyik hivatalban talán már írták is a meghívóját, holmi tartalékos szolgálatra. Csakhogy ilyen olcsón az én Andris nagybátyám sem adta, hamar felkerekedett és visszajött a szülőföldre. Visszahozta a madárlátta, friss cipó illata, még

inkább a józan esze. Élt tovább, szépen békességben, mert itt meg a francia állampolgárokat nem lehetett besorozni.

Lám, milyen sejtelmes is a sors. Milyen rafináltan terelgeti az egyik embert, csak azért, hogy egy másiknak segítsen, csak hogy nekünk negyvenhatban, a nyíregyházi Kiss Ernő utcában, legyen hol lennünk.

Sok szép kalandom fűződik a városhoz, Andris bához, de még a fiához, Péterhez is. Talán két rövidet érdemes említeni, már csak a tanulság kedvéért.

Még 10 éves sem voltam, és mert sok háznál tartottak állatokat (hiába hívták Nyíregyházát városnak, azért akkortájt ez nem volt szokatlan, sőt), szóval ismertem és jóban voltam minden fajtájukkal. Hanem a szívem csak Veselitz Géza bácsi paripájáért, a Sárgáért dobogott. Ha csak tehettem, arra vitt az utam, és reménykedve bámultam át a kerítésükön, hátha meglátom. Úgy ítéltem meg: elég felnőtt vagyok, éppen ideje, hogy megtanuljak lovagolni. A városszéli tanyákon már félannyi suttyók is vígan nyargalásztak meg karikásztak, az nem lehet, hogy nekem csak disznók, kutyák, csirkék jussanak. Egyébként is magyar ember lóra termett, vagy nem?

Rágtam a fülét Andris bá'nak: kérné el, csak egy napra is a Sárgát, mert hiszen jól ismeri a Veselitz családot, bejáratos hozzájuk. Elég lenne egy nap, hamar megtanulok lovagolni, aztán mindjárt más lesz a világ.

Az én Andris bá'm nem egykönnyen állt kötélnek, de - látva kitartásomat - csak beadta a derekát. Egy szép napon felkerekedett és elment lókérőbe. Jól elidőzött az öreg (talán poharazgattak is egyet-kettőt, míg én percnként rohángáltam a kapuhoz), de aztán csak hazatalált. Hanem sok öröömöm nem volt benne. Géza bácsi azt üzenté: nem adja, pláne nem kölcsön, a Sárga nem tökgyalu, hogy csak úgy kölcsön lehessen kérni.

Lesújtott a hír, erősen el voltam keseredve. Úgy éreztem magam, mint akiből elszállt a lélek, s hátralévő napjait már számolni sem érdemes, hiszen attól fosztatott meg, ami férfivá teszi az embert. Látta ezt, jól látta az öreg András, és nem bírta elviselni szenvedésemet. Kihívott az udvarra, a szemembe nézett igen erősen, és mint aki most készül feláldozni lelke üdvösségét, suttogva mondta:

- Itt már csak egy lehetőség van, de az igen kemény, állod-e?

A nagy misztikumból nekem csak a *lehetőség* csengett-bongott a fülembe és azonnal rávágtam:

- Állom hát, bármit!

- Akkor pedig nincs más öcsém, el kell lopni, vagy mondj le róla! - lehelte rám a sátán éjsötét dilemmáját. A lélegzetem is elakadt egy kis időre, amit talán beleegyezésnek vélt, mert most már tárgyilagos hangon folytatta:

- Segítek is, egy feltétellel: a te gondod lesz, neked kell etetni-itatni, szalmáznai, abrakolni. Napközben aztán megülheted itt az udvarban. Szólni még nem tudtam, de belecsaptam a felém nyújtott tenyerébe. Az ördögi paktum megkötöttetett.

A dolog kivitelezése meglepően simán zajlott le. Nem is csoda. Minden eshetőségre felkészültünk. Volt hozzá minden fordulatra kiterjedő, részletes tervünk, és már harmadnap adódott egy sötét éjszaka, amikor még a hold sem akart tanúnak szegődni a dologhoz. Aztán érkezett az első reggel, amikor belépve az istállónkba a Sárga fordította felém a fejét. Alig reggeliztem néhány falatot, már futottam is vissza. Hanem ott András bá' várt, vödörrel és mindenféle lószerszámmal. Akkurátusan elmagyarázta, mi mire való, mit hogyan és mennyi ideig kell tennem. Bizony eltelt néhány óra, amikor végre felülről nézhettem a Sárga csillogó, fésült sörényét. De az végre maga volt a mennyország. Aztán még délután is felülhettem (a kellő előmunkálatok véghezvitele után), majd vacsoráig elláttam az ilyenkor szokásos további teendőket, hogy a Sárga is jó érzéssel térjen nyugovóra. Így ment ez másnap is, harmadnap is. Csak addigra a kezdeti lelkesedés fogyott el. Negyednapon aztán őszintén beismertem András bá'nak, hogy már annak örülnék jobban, ha visszavihetnék a Sárgát Géza bácsinak.

Az öreg megint a szemembe nézett, úgy, mint akkor előtte, még a szemöldökét is összerántotta, és morcosan csóválta meg a fejét:

- De'jszen te akartad!

Nem igazán tudtam mit felelni, hát nagyot fújtatva folytatta:

- Na jó, hanem neked kell bocsánatot kérni!

Éreztem, hogy ez így igazságos, így van rendjén. Beleegyeztem. Vittük a Sárgát fényes nappal, és amikor Géza bácsinak töredelmesen bevallottam a

történeteket, szinte meghatott, hogy egy szóra megbocsát nekem. Megígérte, hogy a hatóságoknál majd elsimítja az ügyet, mert hát ugye a feljelentést meg kellett tennie, annak az a rendje. Aztán tüzetesen körbemustrálta a Sárgát, bólintott és a helyére vezette. Örültem, hogy a búcsúzás-kor már semmi harag nem nyomta a szívét. Kezet adott és megjegyezte:

- Kellemesen telt ez a pár napos pihenés.

- Hiába, na - gondoltam magamban -, rendes népek az én nagybátyám barátai.

Sok évvel később, egy karácsonyon Andriséknál töltöttem az ünnepeket Liverdunben. Ekkor vallotta be a lókötés igaz történetét. Mert persze, hogy ki volt az találva: nekem. És hogy semmi közbe ne jöjjön azon a sötét éjszakán, Géza bácsi még a kutyáit is átvitte a szomszédba. Jót neveltünk az eseten, hanem az öreg még hozzátette tanulságképpen:

- Tudod, fiam, a vágyakozás gyakran szebb a beteljesülésnél, de mindég beléizzad az ember, amíg erre rájön.

Az ígért másik nyíregyházi kalandom Andris bá' fiával, Péterrel volt kapcsolatos, és jó egy évvel későbbben esett meg. Az ember 9-10 éves korában már sok mindent lát, hall és ért. Pláne, ha a körülmények is hozzásegítik. De azért még van tanulnivalója is, feltéve, ha akar, vagyis ha eléggé kíváncsi. Nem tagadom, én az voltam.

Nos, a Péter, aki már elmúlt tizennyolc is, bár velem nagyon rendes volt, érthető okokból nem igazán vett komolyan. Így aztán egymás iránti érdeklődésünk meglehetősen féloldalasra sikeredett. Hanem az én féloldalamat tényleg majd kifúrta, hogy szombatonként, vacsora után hová megy azzal a Peugeot-val, amit mindig kölcsönkért (és kapott) az apjától. Legtöbbször csak éjfél felé tért haza, és ha megvártam, sem volt hajlandó elmondani: merre járt és mit csinált. Ámbár azt mindig megígérte, hogy ha nagy leszek, én is kölcsönkérhetem a kocsit.

Bántott, hogy ennyire nem bízik meg bennem, végül is nem vagyok már óvodás. Meglesem, határozta el. Ki is találtam, hogyan viszem végbe a nagy tervet. Rövid tanulmányozás után rájöttem, hogy a kocsit csomagtartóját egy alkalmas eszközzel, akár egy meghajlított szöggel, belülről is ki lehet nyitni. Ily módon trójai falónak használva a jó öreg Peugeot 201-est, felkészültem a nagy kalandra. Szombaton, vacsora után, kibéleltem a

csomagtartót az előre eldugott pokróccal, párnával, és magamra húztam a tetejét. Kisvártatva most is jött a nagyfiú és elindultunk. Alig mentünk vagy öt percet, amikor Péter megállt, és kiszállva jó nagyot füttyentett. Talán valami jel lehetett, mert nemsokára egy női hang közeledett, aztán beszálltak mindketten és mentünk tovább. Megdobbant a szívem, mert sejtettem, hogy most tényleg valami nagyfiúsat fogok megélni.

Az út már eltartott vagy negyedórát is. Hallottam, hogy beszélgetnek, néha nagyokat nevettek, de a motorzajtól nem érttem egy árva szót sem. Amikor a kocsi megállt és Péter leállította a motort is, csapódtak az ajtók, majd megint a nevetgélés, de már távolabbról. A hajlított szög egész úton a kezemben volt, nem kellett keresgélni. Óvatosan emeltem résnyire a csomagtartó ajtaját, és próbáltam tájékozódni. Nem volt nehéz. A holdvilágnál könnyen megismertem a sóstói makkerdőt, még azt a részét is tudtam, ahol álltunk. Péter és a lány vagy 10 méterre voltak a kocsi előtt, nem vehettek észre. Ugyan nem láttam őket, de legalább tisztán hallottam minden hangot:

- Aztán van-e kedved hozzá? - kérdezte Péter.

- Mihez, Te? - kérdezett vissza a lányhang.

- Hát ahhoz... tudod... gyere már, na... majd meglátod milyen jó az... - így Péter.

- Nem, nem, szó sem lehet róla - jött a felelet bizonytalanul.

- Nem akarsz... tényleg nem?

- Arról szó sem lehet - volt a válasz, de ez már határozottnak tűnt.

Itt egy hosszabb szünet következett, némi matatás meg fújtatás kíséretében, majd érezhetően elfogyott Péter türelme:

- Na jó - emelte meg a hangját -, akkor menjél szépen haza, de Te most gyalog.

Ezzel otthagya a lányhangot a makkosban, beült a kocsiba, és már gurultunk is hazafelé. Én igen elcsodálkoztam a hallottakon. Jól megjegyeztem minden szót, de sehogy nem érttem, mi ebben az érdekes, mitől olyan jó? Mert ha nem lenne az, miért csinálná a Péter, aki már nagyfiú? Vagy éppen ettől? Ezt így kell csinálni? Néhány napig volt min törnöm a fejem, de semmi. Végül is úgy döntöttem: legjobb lesz, ha magam próbálom ki személyesen.

Lakott a szomszédban egy tőlem alig idősebb lány, a Katica. Beszélő viszonyban voltunk, de különösebben nem barátoktunk össze. Engem ez idő tájt még nem csábított, nem érdekelt a szoknyások fura hablatyolása, sejtelmes sugdolódzásuk, állandó és felettébb értelmetlen nevetgélésük. Nos, ez a Katica éppen alkalmasnak látszott a tervemhez. Nem is kellett sokat kapacitálnom, amikor meghívtam egy vasárnapi biciklis kirándulásra. Nekünk csak bicajunk volt, az is női, ezért gondosan előkészítettem az öreg jószágot: pokrócot kötöttem a csomagtartóra, nehogy feltörje a fenekét. Aztán eljött a várt vasárnap. Délután kitoltam a bringát a szomszédék kapuja elé és jó hangosat füttyentettem, már ahogy azt kell. Jött is a Katica, és nagy heherészések közepette elhelyezkedett a csomagtartón. Megkapaszzkodott a vállamon, és elindultunk. Én meg nyomtam a pedált derekasan. Útközben néha mondott valamit, néha felelni is próbáltam, de főleg az utat kellett figyelnem. Meg levegőért kapkodnom. Majd egy órát tekertem, amíg elértünk arra a helyre, ahol Péter is megállt. Még a keréknyomokat is látni véltem a fű dőlésében. De tudtam: csak akkor jöhetek rá a titokra, ha mindent, a legapróbb részletekig ugyanúgy csinálok. Miután a bringát fáradtan nekitámasztottam egy fának, előbbre sétáltam vagy 10 lépést, és amikor a lány mellém ért, feltettem neki a bűvös kérdést:

- Aztán van-e kedved hozzá?

- Mihez? - nézett rám kissé csodálkozva.

- Hát ahhoz... tudod..., és már folytattam is volna - hogy: gyere már na, majd meglátod, milyen jó az -, de időt se hagyott rá:

- Ha akarod... nem bánom - jött a válasz.

A szívverésem is elállt. Szó nem jött ki a torkomon, csak néztem rá. Az járt az eszemben, hogy ez a lány nem tudja a szövegét... most nem ez jön... Eltelt egy kis idő, amíg meg tudtam szólalni:

- Hát jó, akkor most Te mehetsz vissza a bringával, és majd én megyek gyalog. Hazafelé volt időm eltöprengeni. Igaz, hogy nem tudtam meg a nagy titkot, de az is, hogy valóban bolond népség ez a szoknyás banda. Nem értenek ezek semmit, kár is kezdeni velük. Keserű düh marta a torkomat, de beláttam: alighanem tényleg ki kell várnom, amíg majd én is elkérhetem Andris bá' Peugeot-ját.

Nyíregyházi vendégségünk eltartott egészen 1949 őszéig. Ekkor nyugdíjazták Apámat, nem a kora, hanem nyugatos múltja miatt. De az eszére továbbra is szükség volt, mert akkoriban lehetett honvédelmi minisztert csinálni akár egy villamosvezetőből is, de hozzávaló szaktudást nem garantált a kis piros könyvecske. Tehát folytatta tovább, amit addig, csak polgári alkalmazottként a Honvédelmi Minisztériumban. Pestre jövet a Damjanich utcában laktunk, és a Rottenbiller utcai általánosban jártam ki a kötelező nyolcat. Itt kezdtem el sportolni, de ez már egy másik történet. Majd egyszer elmesélem.

Petres Katalin: Mikor gyermek voltam...

Mikor gyermek voltam,
gangos budai házban laktam.
Vígán viháncoló gyereksereg
rohángált a folyosókon, emeleteken.
Miénk volt a Gellért-hegy,
a Duna-part, a Műszaki kertje.
A Műszaki Egyetem Könyvtárát
úgy csodáltam, mint palotát.
Természetes volt a társbérlet,
egy lakásban több család élhet.
Zord időben összeültünk,
társasjáték, pakli kártya,
akadt olvasásra könyvünk,
szalagos magnó, bakelit lemez
zenéjére penderültünk táncra.
Egyetlen csatorna fekete-fehér
műsorát alig várva
TV-Maci mesére szívünk kitárva.
Nem állítom, hogy jobb volt,
mégis az én gyerekkorom volt.

Kalocsa Zsuzsa: „Mikor gyerek voltam”

Mily rég volt, de még tisztán emlékszem a gyermekkorra, mikor nyáron barátnőimmal mentünk fel a padlásra. Nagyon jó rejtekhely volt a padlás, igazi aranybánya - tele kincsekkel. Szüleim oda raktározták el, amit még nem akartak kidobni, vagy másoknak odaadni.

Nagyon jól elvoltak ott a régi dolgok. Mindennek megvolt a helye és a szerepe.

A sok apró-cseprő kis tárgyakkal, melyeknek mi még hasznát tudtuk venni, nagyon hálásak voltunk ezért. A ruhásládában tároltam a babaruháknak való anyagot, amit Anyukámtól kaptam.

Ő rendszeresen varrt másoknak is, így a megmaradt darabokat nekem adta.

Tudta, hogy szeretek varrni és babázni.

A régi asztallal és a kiselejtezett székekkel, a fotelekkel rendeztük be a padlás egyik felét, takaros kis szoba lett.

A régi fateknő szolgálta a babáknak a fekvőhelyet. A feleslegessé vált telázslipolcra raktuk a babakocsimban felhalmozott ponyvaregényeket. A babakocsi kiszolgált engem, és még a két fiútestvéreimet is.

A cirádás keretű, hatalmas tükör otthonossá tette a mi kis birodalmunkat.

Jelszavunk lett: „padlás-játék”!

Igen, oda mentünk babázni, ott nem zavart bennünket senki. A legjobb babákat csak mi tudtuk készíteni: rongyból, kukoricaszárból, csemegekukorica zöld csövéből. A konyhakertben sorban kezdtek beérni a csemegekukorica-fejek, sárga aranyhajával. A fejeket szépen kifestettük, szemet, orrot és száját rajzoltunk, haját befontuk és szalaggal díszítettük. Anyukám mikor észrevette a hiányt - az öt-hat csövet -, mindjárt a szomszédra gyanakodott, hogy leszedte és elvitte. A nagymamát is megkérdezte, hogy szedett-e a kukoricából. Válaszként meglepődve mondta, nem. Anyukám nem is sejtette, hogy ki volt a tettes, mi, lányok szedtük le a szép nagy fejeket. Szégyent éreztünk, mert miattunk vádolt meg egy ártatlan embert. Az igazat mégsem mertük bevallani. Sajnos a szüleim nem tudtak venni babát,

ezért mi készítettük magunknak. Mindegyiket értékesnek tartottuk, büszkék voltunk valamennyire.

Ebéd utáni pihenőnk ott töltöttük, varrtuk a szebbnél szebb ruhákat, hogy felöltöztessük őket.

Nagyon örültünk, ha csinosra sikeredett egy-egy szoknya vagy nadrág. Társaságunknak vendége is volt, a kicsi Cirmos cicám, mert ő mindenho-
va követett. Mellém kuporodott és figyelt. Néha-néha vékony hangján „nyávogott” egyet, ha nem foglalkoztunk vele. Egy színes masnival vagy cérnagurigával kiengeszteltük.

Nem éreztünk időt és teret, csak egyet, a játékot!

Amíg a babák aludtak és álmodták a mesebeli álmukat, addig mi: Panna, Marica, Róza és én nagy érdeklődéssel olvastuk a ponyvaregényeket. Az volt a legérdekesebb, hogy a végén mindenki elmesélte, hogy mit olvasott.

Úgy elszaladt a délután, már csak azt vettük észre, hogy sötét lett. Lámpát nem tudtunk kapcsolni, mert áram nem volt a padláson. No és a szülők kerestek bennünket égen s földön, nem tudták, hova mehettünk el.

A nagymamám tudta a titkos rejtekhelyet, de ő sohasem árult el bennünket. Mesélte, hogy gyermekkorában ő is imádta a padláson való játszást, gyakran tartózkodott ott, ha egy kis magányra vagy játékra vágyott. Így kettőnk titka maradt örökre.

Amikor már elültek lent a zajok, egyenként lemerészkedtünk. Barátnőim elköszöntek, várva a következő napi találkozót a játék folytatása reményében.

Anyukám aggódva figyelmeztetett, hogy legközelebb időben jöjjenek haza, ne nyúljon hosszúra a játékunk. S én megígértem.

Holécziné Tóth Zsuzsa: Vers a múltról

Kéred, hogy írjak a boldog gyermekkorról,
mikor még kicsi és vidám lányka voltam én?
Azt kérded, milyen volt az élet ott a tanyán,
hol nap mint nap frissen fejt tejjel várt anyám?

MIKOR GYEREK VOLTAM... 1.

Miként olvastam esténként gyertyafény mellett,
mikor a lámpába petróleumra néha nem tellett?
Mikor a könyvet kölcsönözni kellett,
mert a termény árából újra nem tellett?
Ahol az iskolám bizony jó messze volt,
s nem volt a közelben mozi vagy csokibolt?
Hogy voltak-e barátok, volt-e játszótársam,
vagy nyári szünetben egyedül bolyongtam?

Nem voltam magányos: rajzoltam, babáztam,
S míg tehénként legelt, meséket alkottam.
Apámék mellett én csak boldog lehettem,
hisz szerettek, féltettek és kikíméltek engem.
„Te csak tanulj, lányom,
neked nincs más dolgod”,
pedig hogyha segíthettem, akkor voltam boldog.
Sírjukon virág - ilyen a világ: mire eszmélnék, elfogy a lét.
Hirtelen halál - kegyetlen voltál, s elvetted, mi szép,
pedig hidd el: odaadnék bármit még pár közös évért.
Jó gyerek voltam, sose dacoltam: nem volt miért,
otthonom szeretni tanultam, s hogy becsüljem, mit ad az ég.
Más volt akkor az élet, más a gyerekkor - jobb volt és szép!

Jártó Róza: Egy őszi reggelre emlékezve

Azon a reggelen köszöntött ránk az első őszi vihar.
A szél süvöltött, és dühödten rázta az amúgy is rosszul záródó szolgálati lakás ablakait. A gyerekszobában érezhetően lehűlt a levegő, pedig este apánk tovább fűtött a jancsi-kályhába, mint általában szokott. Igazából ilyenkor, még az ősznek ebben a szakában nem is kezdtük el a fűtést, de most muszáj volt. Hatan aludtunk ebben a belső szobában mi, gyerekek, és közülünk hárman is köhögtünk, és egy kis lázunk is volt már. A hetedik testvérünk bölcsőjét anyám kivitte a másik helyiségbe, ahol a sparhelt is volt, és azon a vacsora is megfőtt.

Arról nem beszélve, hogy a szél szinte mindig az Állami Gazdaság földje felől fúj, és a szelet még a mi szobánk is felfogva, melegebb volt pár fokkal a külső szobában.

Nekünk, a négy kicsinek, anyánk a kisasztalra tette az éjjel megfőtt kukoricacsöveket, hogy azt együk meg reggelire. A két nagyfiú az asztalnál ült és ott ette a reggelijét. Ahogy végeztünk az evéssel, anyánk segítette feltekerni a kapcát a lábunkra, hogy felvehessük a magas szárú cipőnket. Illetve csak nekünk, a négy nagynak, akik már iskolába jártunk. Ezen a héten mindnyájan délelőttösök voltunk, így egyszerre indulhattunk el az iskolába, ami azt is jelentette, hogy anyáknak kevesebb gyerekre kellett figyelnie, mert a pici még a bölcsőnek a lakója volt, a másik kettő kisebb testvérünk meg épp csak megtanult járni, és őket elég volt, ha betette a rácsos ágyból készített ketrecbe, ha nem akarta, hogy a lába alatt legyenek.

A nagyfiú bátyám, befejezve a bakancsa felhúzását, valami furcsát láthatott, vagy érezhetett, mert odalépett a bölcsőhöz, és felkiáltott:

– Anya! Nem mozog!

Anyánk értetlenkedve fordult felé, mire megértette, hogy a babáról beszél.

Én csak anyánk megdöbben arcára emlékszem, ahogy kikapta a picit a bölcsőből. Szinte eltartva magától nézte pár másodpercig, megrázta és felsikoltva rohanni kezdett. Mi meg utána.

Nekünk, a négy nagynak, már cipő volt a lábunkon, így ösztönszerűen én, a húgom, a nagyobb bátyám az öcsénket felkapva rohantunk anyánk után. Anyánk olyan gyorsan futott, hogy már csak a hangját követhettük, át a síneken, át a korzó melletti ligeten, végig az utcán a kórházhoz. Láttam anyám rohanó alakját, és láttam a férfit, aki akkor lépett ki egy ház kapuján, és láttam, hogy anyám kikerüli és rohan tovább, egész fel a kórház lépcsőjén, és ott eltűnik.

A férfi megállt, hátra nézve ránk csodálkozott, és rohanni kezdett ő is, be a kórházba. Mikor mi odaértünk, anyánk a folyosón hasalt és a baba sehol se volt. A férfit se láttam. Addigra odaért pár fehérköpenyes ember és pár fityulás nővér.

MIKOR GYEREK VOLTAM... 1.

– A baba, hol a baba? – csak ennyit hallottam anyám felől.

Többen bementek a folyosóra nyíló egyik helyiségbe, és többen kijöttek. Két nővér minket fogott kézen, és bevezetett egy olyan kórterembe, ahol nem voltak betegek, és volt olyan, aki anyánkat ültette fel a padra a folyosó kövéről, és mellé ülve simogatta, beszélt hozzá.

Akkor hallottam meg a gyereksírást. Halk volt a hang, de hallható. Kimentem a kórteremből, és anyámat néztem, aki felemelte a fejét. A folyosói ajtó felé nézett. Felállt és elindul az ajtó felé.

Akkor lépett ki az ajtón az a férfi, aki anyám után futott, és a karján ott volt a mi kicsi húgocskánk. Anyámat meglátva a picit a karjába helyezte, mi, gyerekek meg befurakodva anyánk mellé, körbeállva, átöleltük. Anyánk meg csak puszilgatta a pici hűgunkat, aki visszagügyögött neki.

Ilyen eset, hogy egy család összes tagját egyszerre dugta be egy orvos a kórházi ágyba, még nemigen esett meg a környékünkön, de nagyon mást nem is tehetett, hisz anyánk nem engedte el a pici babát, mi meg anyánkat. Arról nem beszélve, hogy az izgalom hatására, szinte egyszerre, elkezdtünk köhögni.

De arra is jó volt az, hogy egy kórteremben voltunk mindnyájan, hogy mikor apánk hazaérve a szolgálatból meglátogatott minket, nem kellett szaladgálnia egyik kórteremből a másikba, hanem ott, egy helyben ölelgethetett meg mindnyájunkat, miközben a szőrös, borotvátlan arcával arcunkat cirolgatta...

Petres Katalin: Zsuzsi papagáj

Iskolába jártam már, amikor a Duna-parton befogtam egy szép, sárga, nőtény hullámos papagájt. Csípéseit még most is érzem a kezemen, szívem örömtől vad dobogását, ahogy szaladtam haza a Bartók Béla úton.

Talán alsó tagozatos lehettem, valószínűleg nyár elején vagy tavasz végén történhetett, mert emlékeimben rövid ujjú ruhát viseltem. Ragyogó napsütésben sétáltunk barátnőmmel a Műszaki Egyetem rakpartján.

Mindig örültem ragaszkodtam az állatokhoz, kiskori fényképeimen hol kiscsibével, cicával, kutyával, nyuszival a kezemben örökítették meg.

Akkorra szüleim pár éve megleptek a Pityuka névre hallgató hullámos papagájommal. Bátyáimmal imádtuk a ragaszkodó, játékos és beszédes madarat. Mindig sajnáltam, hogy Pityuka társtalan, bár sokszor kiengettük repkedni a szobában. Egyszer az ablak nyitva maradt, kirepült, de szerencsére a szomszédunk ablakán keresztül annak íróasztalán kötött ki. Szóltak nekünk, bátyám átment érte, engedelmesen a vállára telepedett, és a folyosón át rajta maradt, ahogy visszahozta.

Visszatérve a kalandomra, a Duna-parton sétálgatva feltűnt egy idős bácsi, aki a korláthoz beszélt. Amint közelebb értünk, megláttam a sárga, egyik lábáról a másikra billegő papagájt.

A bácsi mondta, hogy nem az övé, de meg kell fogni, különben elpusztul egy idő után a szabadban. Csőre feletti orrnyergének színéből láttam, hogy nőtény.

Teljes önbizalommal közöltem, nekem sikerülni fog, van otthon madaram, értek hozzá. Kezdtém beszélni a papagájhoz úgy, ahogy Pityukához szoktam, lassan közelítettem meg, ő figyelt, és valóban, egy gyors mozdulattal a markomban tartottam. Csípett piszkosul, de lágyan és biztosan fogtam. A bácsi boldogan biztatott, vigyem haza. Majd szétvetett az öröm, száguldottam az utcán, kiáltoztam, mindenki döbbsen nézett a Bartók Béla úton, barátnóm alig bírta követni. „Lesznek kis papagájok!” Édesanyám kevésbé lelkesedett a reménybeli szaporulat hallatán, de nem tehetett semmit. Zsuzsinak kereszteltük a valóban nőtény szerzeményt. Az élet másképp rendelkezett. Pityuka már régóta agglegény volt, nagyon elégedett a sorsával, egyáltalán nem rajongott a jövőnyért. Zsuzsi tűzről pattant menyecske lévén erőszakosan átvette az uralmat a kalitkában, elűzte Pityut a kedvenc helyéről, sőt, gyakran jól megcsipkedte, ha lázadni próbált. Majd egy évig néztük Pityu tortúráját, mire anyukám meggyőződött, hogy Zsuzsinak új hely kell, mert Pityu megrögzött agglegény és pipogya, szenved. Így Zsuzsi Pityu nagy örömeire egy ismerősünkhöz került. Meg tudtam látogatni Zsuzsit is, Pityu újra boldogan élt még sokáig velünk.

Büszkeségem azonban nem szállt el a madárbefogás miatt, de megtanultam akkor, hogy a párkapcsolatok kémia nélkül sohasem működnek.

Kalocsa Zsuzsa: Álomban is

A sok emlék húz vissza a múltba,
az élményeimnek hosszú sora.
A szeretet fűtötte a lelkem,
barátság szálai gyúltak bennem.

Sétáltam a vadvirágos réten,
s néztem a lepkét a pipitéren.
Nap ragyogott vidáman arcomon,
jóra, szépre tanított az otthon.
Óvtak a rossztól és minden bajtól,
a már nemcsak rózsaszín világtól.

Álomban is sokszor visszasírtam
játékos napokat, pajkos önmagam.
E szép álmkép most is bennem él,
tovatűnt, egy nap hosszú útra kélt.

Elszállt, mint a sok vándorló madár,
a gyermekkorom nem jó vissza már!
Idő fárasztja most gyenge testem,
örzöm az emlékeket a szívemben!

Kozári Piroska: A rémület jórafordulása

Szűcs nagyapámék nagypostavölgyi szőlőjének kezdeténél, éppen a sarkon, állt egy nagy cseresznyefa.
Szomszédságában minden reggel víg rőfögéssel köszöntötték a hízók őfelségét, a cseresznyefát, amire rábólintottak helyeselve a másik oldalon díszlő kerti virágok színes fejei. A présház kéménye pedig mindig kevélyen méregette magát, vetélkedve a cseresznyefa tetejével.

Mi, unokák alig vártuk, hogy a csokrokban csüngő cseresznyeszemek rózsaszínről pirosra váltsanak, ehetővé váljanak. Tudtuk, hogy csak akkor kaphatunk nagyanyánktól engedelmet a fa megmászására.

Amikor így szólt nagyanyánk: „No! Most már édes a cseresznye, hozhatjátok a létrát, adom a kosarat, eriggyetek szedni! Fog örülni anyátok, hogy buzgólkodtok, de nagyon vigyázzatok magatokra! Ne feledjétek anyátok intéseit! Óvatosan másszatok! Egymásra is vigyázzatok!” Mi uzsgyi! Futottunk, kapaszkodtunk, másztunk a létráról fel a vastag ágakra, hogy szedjük először a begyünkbe, aztán a kosárba a ropogós cseresznyét.

Anyánk persze jó elébb már tanított minket imigyen: „A talpatok mélyedésében mindig éreztétek a nagy ágak domborulatát! Tehát a lábfejeteket kissé oldalt kell fordítani! Aztán az egyik kezetekkel mindig kapaszkodnotok kell, mert az jelenti az egyensúlyotok biztonságát, a másikkal szedhetitek a cseresznyét. Jól jegyeztétek meg! A kihajló ágakról a távoli gyümölcsöt ne szedjétek, mert hátha megroppan az ág alattatok és leestek! Törik a lábatok, kezetek!”

Mi, unokatestvérek, sebesen fogadkoztunk a szabályok betartására, csak már mehessünk fel a fára szedni a cseresznyét, először a begyünkbe, aztán vidáman hessenthetjük a rigókat is. Érthető, mert ugyebár a gyerekek hasába be van oltva az állandó éhség.

Azon a napon, amiről akarok beszélni, úgy emlékszem, egyedül indultam cseresznyét szedni. Akkor úgy tízéves lehettem, mozgékony, mindig tettere kész. Az elhangzott intelmek után én már a létráról az első két vastag ágra tornáztam fel magam, amikor utánam jött édesanyám nagyobb kézikosárral ugyancsak a fa gyümölcsét szedni.

Szép júniusi délután volt. A nyári napsütés elé az égen csak ritkán úszott egy-két bodor felhő.

A déli szunyókálás után nagyapám is kiballagott amúgy nézelődni. Ez a cselekedet már a zsigereiben honolt, hiszen élethossza alatt, fiatalabb korában mezőgazdászként (ispánként) mindig ellenőriznie kellett a béresek munkáját.

Az én kosarámban a kóstolgatás után már néhány marék cseresznye kódogott, amikor megláttam a fejem felett egy nagy, kihajló ágnak csodálatos gyümölcsseit.

MIKOR GYEREK VOLTAM... 1.

- Én ezeket leszedem - döntöttem magamban. - Igaz, eléggé kint vannak, nagyon ki kell hajolni értük, de majd óvatos leszek, és erősen kapaszkodom. Biztos elérem.

Óvatosan kerestem lábammal feljebb a támasztékot, a kezemmel pedig kijjebb kúsztam, hogy elérjem a kihajló ágat, hogy magam felé hajlítсам. Akkor történt a baj!

Nem vettem észre, hogy a lábam alatti ág öreg volt, nem bírta el a súlyomat, nagy reccsenéssel letört, a kapaszkodó kezem ága gyenge volt, és én abban a pillanatban zuhantam lefele törve, szakítva, zúzva az alattam levő ágakat.

Ijedségemben csak azt éreztem, hogy valamin fennakadok a hajamnál fogva, és kegyetlenül húzza a hajamat. Ekkor kiáltotta el magát rettetes erővel szeretett nagyapám, aki szemből látta égnek emelt arcom: „Megyek és felkötöm magam!”

Én, hallva a kiáltást, visszakiáltottam: „Ne... nagypapa!”

Akkor már futva odaért édesanyám és leemelt a karóról.

Egy minutumban kijózanodtam az első ijedségemből és belezuhantam a másik ijedelembe, hogy elveszítem nagyapámat, ezért újból kiáltottam: „Nagyapa... nel! Nincs semmi bajom!” Láttam, amint visszafordul.

Kiszakítottam magam anyám karjaiból és eszeveszetten futottam nagyapámhoz. Nem törődtem horzsolásaimmal, lábom vérzésével, karcolásaimmal, és odaérve csak álltunk egymással szemben és hullottak a könnyeink.

Kis idő múlva hozzábújtam, ő a fejemen nyugtatta a kezét és halkán csak azt hallotta az odaérkező anyám: „Hála Istennek, nem történt nagyobb baj!”

Akkor tudtam meg, hogy mennyire szeret nagyapám. Képes lett volna életét áldozni értem, mint Krisztus értünk a keresztfán.

Ez a nap szinte szótlansággal fejeződött be. Az egész család tudta, hogy eshettem volna karóba, ami felnyársolhatott volna, és nagyapám is beválthatta volna kiáltását, mert szavatartó ember volt.

Nem beszéltünk erről a délutáni drámáról idegeneknek, ismerősöknek, de a szűkebb családnak sem.

Soká halványodott el bennem az ijedelem. Gyermekként megtanultam egész életemre figyelmeztetésül, hogy a szeretetből fakadó szülői intést komolyan kell venni, mert életmegtartó.

Kevés ideig díszlett a rossz emlékű cseresznyefa a nagypostavölgyi szőlőben. Családi közakarattal kivágatta nagyapám.

Győri Nagy Attila: Apámról

Édesapám jó pár éve elhunyt, én már felnőtt voltam akkor. Nem a vér szerinti apám volt, az édesapa megnevezést más miatt kapta. Mert szeretem és tisztetem. Gyerekként is, és most is, halálomig. Csak felnőtt fejjel tudatosult bennem, hogy ő is mennyire szeretett minket, ezért fáj néha, hogy én sose mondtam el neki. Ha a túlvilágon valahol találkozunk még, ez lesz az első. Egy író sokszor ódzkodik leírni személyes emlékeit, kiadni azokat a külvilágnak, vadidegeneknek. Én most mégis megosztok pár történetet, melyek bennem élnek, nem vesztek az emlékezés homályába.

Húsvét

Kisgyermekként minden ünnepet izgalommal vártunk testvéreimmel. Tudtuk, ilyenkor csokoládé, cukorka, ajándékok várnak ránk. A húsvét is ezek közé tartozott, s mikor eljött a napja, mi boldogan vettük kezünkbe az édességeket. Általában ezek a csomagok a bátyámnál egy-két óráig, a húgomnál egy-két napig, míg nálam egy-két hétig tartottak. Besztottam a nyalánkságokat. Már éppen vonultunk volna el szobáinkba alaposabban megvizsgálni a mennyiséget, mikor apám sétára hívott minket a közeli játszótérhez. Örömmel öltöztünk át, szerettünk oda menni. Útközben egy füves, dimbes-dombos területen kellett áthaladnunk, majd a vasúti sínek mögött már meg is érkeztünk. Emlékszem, annyiszor mondta, hogy vigyázzunk a síneknél, hogy én legalább tízszer balra-jobbra néztem, mielőtt átmentem rajta. Mert ugyan egyedül nem engedett el minket, de mi azért néha elszöktünk játszani oda. Mikor elér-

tünk a füves részhez, hirtelen egy festett tojást pillantottam meg a földön, a fűszálak között. Örömben felkiáltottam és boldogan mutogattam apámnak és testvéreimnek, akik nemsokára csatlakoztak hozzám, mert ők is találtak csokinyuszt, csokibárányt, csokitojást... Akkor nem tűnt fel, hogy apám miért számolgatja újra és újra őket, csak áldottuk a nyulat, hogy ennyi mindent elhagyott.

Az anyagiasság gyerek

A nyolcvanas években divat volt az iskolákban a takarékoskodás, szép bélyegeket lehetett venni, amit egy albumba ragasztottunk. Év végén aztán a kijelölt tanár ezeket visszaváltotta pénzre. Imádtam ezeket a bélyegeket, és ha volt tíz forintom, sokszor nem egy tízforintosat, hanem tíz darab egyforintosat kértem, hogy minél több legyen belőlük. Valamiért a szenvedélyemmé vált a gyűjtésük, én pedig a legkülönbözőbb útjait is megtaláltam a pénzszerzésnek. Hétvégenként apám mindig adott pár forintot, hogy menjünk be a faluba fagyit venni magunknak. Nem emlékszem a pontos összegekre, de arra igen, hogy három gombóc jött ki belőle. A testvéreim el is nyalták ezeket, én pedig rendszeresen vettem egyet, a másik kettő árát pedig félretettem bélyegre. Előfordult, hogy kapatosan jött haza a közeli kocsmából, aminek mindig megörültem, mert ilyenkor volt a legkönnyebb dolgom. Madarat lehetett volna fogatni vele ittasan, én pedig simán közöltem vele, hogy színes ceruzát, radírt, vízfestéket... kell vennem, adjon öt forintot. Másik bevételi forrásom a szomszéd néni volt, aki idős kora miatt nem nagyon mozdult ki az otthonából. Egyszer csak megkért, hogy menjek el neki a boltba, és adott egy listát, mit hozzak neki. Mikor visszaértem, adott volna hálálul egy almát, de közöltem vele, hogy inkább bélyeget vennék az iskolában, így inkább egy forintnak örülnék. Ebből aztán rendszer lett, és ő mindig oda is adta a jussomat. A húsvéti locsolkodást és a karácsonyi éneklést is pénzszerzésre használtam, de nyaranta legalább egy hónapot dolgoztam is, hol a helyi TSZ gyümölcsösében szedtem a gyümölcsöket, hol a közeli város konzervgyárában voltam nyári munkán. Élénken él bennem, amikor közeledett a születésnapom, és éppen egy

temetés miatt elutaztunk Pápára. A szertartás után egy lakásban legalább egy tucat felnőtt rokon gyűlt össze, velem egy számomra ismeretlen ember játszott úgy, hogy feldobált a levegőbe, majd elkapott. Már elsőre szimpatikus volt, sokat nevettem vele együtt. Megkérdezte tőlem: „Autó? Társasjáték? Mondd, mit kérsz a születésnapodra?” Én teljesen természetesen válaszoltam neki, hogy inkább pénzt kérek. Az összes jelenlévő felnőtt elkezdett nevetni, ami bizonyára jól is esett nekik a sok sírás után.

Kulcsos gyerekek

Nem tudom, létezik-e még, de gyerekkoromban sokan voltunk, akiknek a nyakában egy madzagon lógott a lakáskulcs. A mi szüleink olyan beosztásban dolgoztak, hogy nem tudtak értünk jönni az iskolába., így egyedül mentünk haza. Mivel két testvérem is van, könnyebb dolgunk volt. Megvártuk egymást, és általában hármásban sétáltunk hazáig. A lakásunkban pedig élveztük a szülők távollétének áldásait. Játsoztunk, nevetgélünk, nagyon aktívak voltunk, mint a gyerekek általában. És nagyon hangosak is, ami felettébb idegesítette az alattunk lakó idős párt. Ezt rendszeresen jelezték is nekünk, a radiátorcső ütögetésével. Ekkor mi egy pillanatra elhallgattunk, de igazán csak egy pillanatra, majd folytattuk tevékenységünket. Amikor pedig megunták, egyszerűen felcsengettek hozzánk, hogy beszéljenek a szüleinkkel. Ebből mindig egy kisebb vita alakult ki, mert apám szerint egy igazi gyerek hangos, és amíg ezt nem éjszaka teszi, addig senkinek semmi köze hozzá. Idővel a dolgok odáig fajultak, hogy szüleim elhatározták, kiköltözünk falura, kertes házba. A legközelebbi reklamációnál közölte is az alattunk lakókkal a tényállást, miszerint éppen házat keresünk, pár hónap, és el is költözünk. Persze azért hozzátette, hogy mi, gyerekek, addig is azt csinálunk, amit akarunk, és ha ez nem tetszik nekik, akkor a lakást egy legalább ötgyerekes cigány családnak fogja eladni. Valamiért az utolsó hónapokban elmaradtak a reklamációk, eltekintve egy-két radiátorcső-ütögetéstől, ami a legkevésbé se zavart minket.

Apámhoz

Kimondatlanul őriztél
Ott álltál, ahol kell
Szeretted minket őszintén
És sosem hagytál el

Most az angyalokkal beszélsz
Mi pedig maradtunk
Remélem, majd sokat mesélsz
Ha oda juthatunk

Miattad jobb ember lettem
Bár ezt nem mondtam el
Még itt vagy benn a szívemben
Sose engedlek el

George Hanmer: „A nagy utazás” (16)

Jorge Semprún után szabadon

Gyermek vagyok még, hatéves talán...
A szüleimet elvitték egy nyomasztó éjszakán.

A másnapi reggelen a gondnokék
még tejet sem adtak,
na, gondoltam, engemet meg
jól magamra hagytak!

Pár nap múlva pedig jött a Kati néni,
kisírt szemmel súgta a fülembé,
hogy el kell most utazni.
Nem volt elég idő sajnos csomagolni,
még a kedvenc babámat sem tudtam elpakolni.

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

Loholva siettünk a pályaudvarra,
de miért pont ide? A hangos zűrzavarba?!
A szomszéd néni pedig egyfolytában sír,
sovány testét rázza a fagyos testi kín.

Mindenki bög, könnyörög és jajgat,
és én hiába kérdezek, mindenki csak hallgat.
Vajon a rendőr bácsik
miért nem magyarul beszélnek?
És miért ilyen gorombák, nagyok és kövérek?

Nem érkezik válasz a kérdéseimre.
Nem válaszol senki a miértjeimre.

Beszállunk a vagonokba jó páran,
és mintha a városunkból itt lennénk mindnyájan.
Jesszusom! Ütik a tömeget hosszú botokkal,
és ezt a csúnya bácsik fokozzák szitokkal.

Elzsibbadt a lábam, kérek egy takarót!
Húúú, de meginnék most egy hazai kakaót!
Órák óta nyomorgunk, érjünk végre oda!
Igen, siessünk már..., de hát vajon hova?

- Anyáékhoz utazunk, ugye? - nógatom nénémet,
de ő csak mereven nézi a sötétet.
Később mond valamit, éppen csak hogy értem:
- Jól mondd, hozzájuk - válaszol kimerően.

Budai István: Boldog pillanatok

Körülvesznek az emlékek,
ha kis falumba hazatérek,
míg a tájat vágyón nézem,
gyermekkorom megidézem.

MIKOR GYEREK VOLTAM... 1.

Ó, hogy hiányzott termőföldje,
fűillatú mező zöldje,
tűlevelű valósága,
juhterelő pusztasága.

csacska csermely csobogása,
ménesének dobogása,
életkedve lobogása,
harkályai kopogása.

Széjjelnézve pihentetem
simogató tekintetem,
újra régi gyerek vagyok,
ó, mily boldog pillanatok!

Ilyenkor a lelke szárnyal,
kifeszített, büszke szárnyal,
felsüvít a magas égbe,
s felolvad a messzeségbe'.

Budai István: Amikor még gyerek voltam

Amikor még gyerek voltam,
Mint gyenge faág, úgy hajoltam.
Hajladoztam jobbra-balra,
S csak ritkán fakadtam dalra.

De amióta felnőttem,
Sok mindent megértettem.
S nem akarok ág módjára
Hajladozni a világba.

Klotz Mária: keretes burok

szappanbuborékos emlékek
olcsó kellékek
kézműves játékdarabkák
repkedő madárkák
huncut csínytevések
nagy-nagy evések
hosszú forró nyarak
felfrissítő tavak
mezítlábas séták
észszerű taktikák
pacsázós várépítések
késői kelések
gunyiban olvasások
erdőben kirándulások
balatoni táborok
hátizsákos vándorok
tábortüzes gitármuzsikák
pattogó pöttyös labdák
ezüstfehér havak
befagyott tavak
hóemberépítés
hógolyórepítés
kényelvű beszédek
tercelős éneklések
anyukám oltalmában
vastagburkos világban
világmegváltás
karrierről álmodás
gyermekkori kép
bekeretezett menedék

**Állandóan frissülő irodalmi pályázatok a
<http://poeta.hu/ingyen> oldalon**

*A Verslista honlapja:
<http://portal.verslista.hu>*

*A Képzeld el... irodalmi folyóirat honlapja:
<http://www.kepzeldel.hu>*

*Az Irodalom Feketen-Fehéren c. folyóirat honlapja:
<http://poeta.hu/feketen-feheren>*

*A Poéta Irodalmi Portál honlapja:
<http://www.poeta.hu>*
